

เยือนรอยยิ้มเรียนรู้ชุมชน

โครงการเยือนรอยยิ้ม

ปัจจุบันคนรุ่นหลังไม่ค่อยรู้จักประวัติศาสตร์ชุมชนตนเอง กลุ่มเยาวชนบ้านยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จึงรวมตัวกันทำโครงการย้อนรอยยามู เพื่อให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ ตระหนักถึงความสำคัญของสถานที่ และวางแผนชุมชนของตน

กระบวนการเรียนรู้

1 ระดมความคิดเห็นที่น่าสนใจ สถานที่ ผู้รู้ในชุมชน

2 ลงพื้นที่หาข้อมูล

3 รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล

4 เผยแพร่ข้อมูล ในรูปแบบละคร

คุณค่าที่เกิดขึ้น

การทำโครงการที่ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ คิดเชื่อมโยงที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน ในห้องเรียนแล้ว ยังทำให้ทีมงานเข้าใจผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่เอาความคิดของตัวเองเป็นหลัก เกิดทักษะการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การได้รู้จักสถานที่ต่างๆ ในชุมชนตนเอง ทำให้ทีมงานตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของถิ่นเกิด ความรักบ้านเกิดจึงเกิดขึ้นอย่างท่วมท้น จนเกิดความหวงแหน อยากให้สถานที่เหล่านั้นคงอยู่ต่อไป ทั้งยังจุดประกายความสนใจเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นให้แก่เพื่อนนอกชุมชน อยากจะกลับไปศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์ชุมชนตัวเองบ้าง

“

การที่เด็กและเยาวชนรุ่นหลังหันมาสนใจภูมิสำเนาของตัวเอง สร้างความชื่นใจให้กับผู้ใหญ่ในชุมชน เพราะต่างสัมผัสได้ว่า ปัจจุบันคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ไม่สนใจเรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่นตนเอง สนใจแต่โลกภายนอกหรือใช้เวลาส่วนใหญ่กับอินเทอร์เน็ต จนกลายเป็นว่า เด็กจะไม่รู้ประวัติศาสตร์ที่มาของภูมิสำเนาตนเอง ว่ามีจุดกำเนิดมาอย่างไร...จนลืมบ้านเกิด แต่ถ้าเราเริ่มต้น ให้ความรู้เด็กเกี่ยวกับบ้านเกิด ไม่ว่าเขาจะไปอยู่ที่ไหน เขาจะกลับมาหาถิ่นกำเนิดของตัวเอง

”

จากพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนตั้งแต่การทำโครงการธนาคารขยะ ในโรงเรียน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสถาบันคีนันแห่งเอเชีย เมื่อครูฮานาดีห์ ดุมีแคว ชวนลูกศิษย์ ร่วมโครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา บะห์-มีสยะห์ นิมะ นี-อารีนี อาแว นูริซา มาหะ นักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และขอพัก-ศอพียะห์ แวหามะ อัยชะ- อาอีชะห์ สาเรป รุ่นพี่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนสุวรรณไพบูรณ์วิทยาจึงตกปากรับคำอย่างเต็มใจ

“แค่ชื่อหมู่บ้าน “ยามู” ก็ดึงดูดความสนใจของทีมงานแล้ว เมื่อสอบถามกับ ผู้ใหญ่ในชุมชนจึงรู้ว่า คำว่า “ยามู” เป็นภาษายาวี แปลว่า “ชมพู” ด้วยในอดีต บริเวณที่ตั้งของหมู่บ้าน มีต้นชมพูขึ้นอยู่หนาแน่น จนกลายเป็นสัญลักษณ์ ของชุมชน ทีมงานทุกคนเห็นร่วมกันว่าจะทำโครงการย้อนรอยยามู เพื่อ ศึกษาประวัติศาสตร์และของดีในชุมชน”

แรงดึงดูดของประวัติศาสตร์

ข้อเสนอโครงการแรกที่ทีมส่งเข้าไปคือโครงการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ที่ครูปูทางไว้ แต่เมื่อเข้าสู่ กระบวนการพัฒนาโครงการของสงขลาฟอรั่ม ที่ให้ทีมงานได้ทบทวนสุขทุกข์ของชุมชน จึงตระหนักว่า ปัจจุบันคนรุ่นหลังไม่ค่อยรู้จักประวัติศาสตร์ชุมชนตนเอง จึงเปลี่ยนมาทำโครงการศึกษาประวัติศาสตร์แทน โดยมีเป้าหมายเพื่อปลูกจิตสำนึกรักและหวงแหนบ้านเกิด

แค่ชื่อหมู่บ้าน “ยามู” ก็ดึงดูดความสนใจของทีมงานแล้ว เมื่อสอบถามกับผู้ใหญ่ในชุมชน จึงรู้ว่า คำว่า “ยามู” เป็นภาษายาวี แปลว่า “ชมพู” ด้วยในอดีตบริเวณที่ตั้งของหมู่บ้าน มีต้นชมพู ขึ้นอยู่หนาแน่น จนกลายเป็นสัญลักษณ์ของชุมชน ทีมงานทุกคนเห็นร่วมกันว่าจะทำโครงการ ย้อนรอยยามู เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และของดีในชุมชน ซึ่งครูฮานาดีห์ก็เห็นดีด้วย

“ตอนกลับมาบอกครูว่าจะเปลี่ยนโครงการ ครูบอกว่าพวกเราเป็นคนทำ ชอบสิ่งไหนก็ทำสิ่งนั้น” บะห์เล่า

ระหว่างที่กำลังจะเริ่มงาน รุ่นพี่ทั้งสองคนเรียนจบ ออกไปเรียนต่อต่างถิ่น ทำให้ทีมงานต้องหาสมาชิกเพิ่ม ครูฮานาดีห์จึงเป็นคนกลางชวน หม๊ะ-กาสอหม๊ะ เซ็ง และ ยัด-อัลฮายะห์ เจะหะ รุ่นพี่ที่กำลังจะขึ้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าร่วมทีม ด้วยเห็นว่า ทั้งคู่ชอบทำกิจกรรมช่วยเหลืองาน ของโรงเรียนอยู่แล้ว ซึ่งทั้งคู่ก็ยินดีเข้าร่วม

“ปกติผมชอบช่วยเหลืองานโรงเรียนและชุมชนอยู่แล้ว พอครูชวนก็สนใจเข้ามาทำโครงการ” ยัดเล่า โดยมีหม๊ะ เล่าเสริมว่า “โครงการนี้มีน้อง ๆ เป็นแกนนำอยู่ก่อนแล้ว ตอนครูชวนก็ขอกลับไปคิดก่อน คิดว่าตัวเองน่าจะชอบ เลย เข้าร่วมด้วย แต่ส่วนตัวไม่เคยสนใจประวัติศาสตร์ชุมชนเลย”

“รู้สึกดีใจที่ได้สืบค้นและ รู้ประวัติชุมชน ผมรู้มาก่อน ว่าปัตตานีเป็นเมือง 3 วัฒนธรรม แต่ไม่รู้ มาก่อนว่ายามูก็เป็นเมือง 3 วัฒนธรรมเหมือนกัน คือมีทั้งคนจีน ไทยพุทธ และมลายู อาศัยอยู่ ร่วมกัน...”

ที่นี่มีเรื่องเล่า...

ทีมงานตั้งใจจะศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชน และสถานที่สำคัญๆ ที่มีอยู่ในชุมชน จึงเริ่มต้นระดมความคิดเห็นในกลุ่มว่า ในตำบลมีสถานที่สำคัญตรงไหนบ้าง พร้อมกับมองหาผู้รู้ในชุมชนที่มีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ โดยสถานที่สำคัญที่ทุกคนคิดว่าต้องทำการศึกษาคือ วังยะหริ่ง ซึ่งเป็นวังของเจ้าผู้ครองเมืองในอดีต โดยผู้รู้ที่ทีมงานรู้จักคือ เจ๊ะซู-อับดุลรอหมัน มามะ ครูสอนตาดีกา

หลังจากระบุสถานที่และผู้รู้ได้แล้ว ทีมงานขอรับรองให้ครูฮานาดีห์ช่วยประสานงานติดต่อผู้รู้ แม้ทีมงานจะเคยเป็นลูกศิษย์ของเจ๊ะซูมาก่อน แต่ด้วยความที่เป็นเด็กจึงรู้สึกเกรงใจและไม่กล้า เมื่อผู้รู้ตอบรับ การนัดหมายเพื่อสัมภาษณ์จึงเริ่มขึ้น ความรู้สึกของทีมงานตอนนั้นคือ “แค่ได้ออกไปคุยกับเจ๊ะซู ก็เหมือนได้ออกไปผจญภัยแล้ว ตอนแรกไม่รู้ที่บ้านของเจ๊ะซูอยู่ตรงไหน สอบถามจากชาวบ้านไปเรื่อย ๆ จนหาเจอ”

การพูดคุยกับเจ๊ะซูยิ่งทำให้ทีมงานเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องราวของชุมชน โดยเฉพาะคำถามของเจ๊ะซูที่กระตุ้นใจทีมงานว่าเราเป็นคนอำเภอยะหริ่ง ฉะนั้นสิ่งแรกที่คนจะถามคือ วังยะหริ่งสำคัญอย่างไร ถ้าเราตอบไม่ได้ว่าวังยะหริ่งมีความเป็นมาและสัมพันธ์กับท้องถิ่นอย่างไร หรือมีคนนอกรู้เรื่องนี้มากกว่าคนในชุมชน ถือเป็นเรื่องน่าอายมาก

หมีะ บอกว่า ตอนแรกพวกเราไม่รู้จักสถานที่อื่นเลย รู้จักแต่วังยะหริ่งอย่างเดียว เลยคิดว่าจะศึกษาเฉพาะวังยะหริ่งเท่านั้น แต่พอเจ๊ะซูบอกว่าในชุมชนยังมีศาลเจ้าจีน สุสานจีน บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ และสะพานข้ามแม่น้ำที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน ทำให้การสืบค้นข้อมูลขยายวงออกไป นอกจากนี้การได้ลงไปสำรวจในพื้นที่ ยังทำให้ทีมงานได้สัมผัสถึงความเป็นอยู่ของคนในชุมชนที่มีทั้งคนจีน คนไทย และคนมุสลิม ที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

“รู้สึกดีใจที่ได้สืบค้นและรู้ประวัติชุมชน ผมรู้มาก่อนว่าปัตตานีเป็นเมือง 3 วัฒนธรรม แต่ไม่รู้มาก่อนว่ายามุกก็เป็นเมือง 3 วัฒนธรรมเหมือนกัน คือมีทั้งคนจีน ไทยพุทธ และมลายู อาศัยอยู่ร่วมกัน หลังจากนั้นผมเลยไปถามพ่อแม่ว่าผมมีเชื้อจีนหรือเปล่า สรุปคือไม่มี” ยัดเล่าอย่างขำๆ

กิจกรรมแรกผ่านไปด้วยดี แม้จะขลุกขลักอยู่บ้าง เพราะพื้นที่กับน้องเรียนคนละชั้น ว่างกันคนละเวลา ครั้นจะนัดหมายทำงานนอกเวลาก็ติดขัดที่เพื่อนบางคนบ้านอยู่ไกล ไม่สะดวก ทีมงานจึงหารือกับครูเพื่อขอตั้งชุมนุมย้อนรอยยามู เพื่อใช้เวลาในชั่วโมงชุมนุมจัดประชุม วางแผนการทำงาน และปฏิบัติการร่วมกัน

แม้จะเริ่มโครงการได้ไม่นาน แต่ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ร่วมกันของพี่และน้องคือ การปรับตัวเข้าหากัน เพราะรุ่นพี่ผ่านประสบการณ์การทำกิจกรรมมามาก เมื่อการทำงานที่มีรุ่นพี่เป็นหัวหน้าทีม ความเกรงใจพี่จึงเกิดขึ้นในระยะแรก แต่ท่าทีของพี่ที่ให้โอกาสน้องนำเต็มที่ และการพูดคุยไต่ถามกันหลังเสร็จกิจกรรมเป็นสิ่งที่กระชับความสัมพันธ์ให้คลายอาการเกร็งลงได้

“ตอนแรกก็กลัวเหมือนกันว่าจะทำงานกับน้องได้หรือเปล่า พอไม่มีปัญหา เลยให้น้องนำเต็มที่ ให้โอกาสน้องได้ฝึกประสบการณ์ เราเป็นรุ่นพี่ผ่านประสบการณ์มาเยอะแล้ว ทั้งจากค่ายและเวที

“ทีมงานหารือกับครูเพื่อขอตั้งชุมนุมย้อนรอยยามู เพื่อใช้เวลาในชั่วโมงชุมนุมจัดประชุม วางแผนการทำงาน และปฏิบัติการร่วมกัน”

แข่งขันต่าง ๆ” ยัดเล่า โดยหมีเสริมถึงการคลี่คลายความรู้สึกระหว่างกันหลังกิจกรรมแรกว่า *“เราถามความรู้สึกน้องเลยว่าทำอะไรไม่สบายใจไหม พวกเราทำอะไรให้ไม่สบายใจหรือเปล่า ส่วนข้อมูลความรู้ก็แชร์กัน เพื่อให้การทำงานครั้งต่อไปง่ายขึ้น”*

การาวานโซเล่...เรียนรู้ชุมชน

เมื่อตั้งชุมชนก็ต้องมีสมาชิก ทีมงานประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกร่วมเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน กำหนดเป้าหมายสมาชิก 25 คน แต่กลับได้รับความสนใจเกินคาด เพราะมีผู้สมัครเข้าร่วมเกือบ 40 คน

“ตอนไม่มีชุมชนนัดประชุมกันยาก เพราะแต่ละคนเวลารว่างไม่ตรงกัน สมาชิกบางคนบ้านอยู่ไกลก็มาไม่ได้ แต่พอมีชุมชนทำให้พวกเราทำงานง่ายขึ้น ใช้เวลาในคาบชุมนุมประชุมทำโครงการได้เต็มที่” นูริซาเล่า

แผนการพาสมาชิกไปศึกษาประวัติศาสตร์และความสำคัญของสถานที่ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในวันที่

12 สิงหาคมซึ่งเป็นวันหยุด ทีมงานได้ประสานเช่าโซเล่ (รถมอเตอร์ไซด์ที่ต่อเติมให้มีที่นั่งพ่วงด้านข้าง) ของคนในชุมชนใช้เป็นพาหนะพาสมาชิกชุมนุมลงพื้นที่ พร้อมนัดหมายผู้รู้ที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ คือ กุโบร์ (สุสานของอิสลาม) สะพานคลองยามู ศาลเจ้าปู่จ้อ วัด สุสานจีน บ่อน้ำวังยะหริ่ง และโรงเรียนวัดแห่งแรกของชุมชน โดยทีมงานได้จัดเตรียมใบงานให้เพื่อนๆ สมาชิกในชุมนุมบันทึกข้อมูลและความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และจัดประกวดภาพถ่ายสถานที่สำคัญในชุมชนด้วย

เดิมทีทีมงานตั้งใจจัดกิจกรรมวันเดียว แต่ติดปัญหาผู้รู้ว่างไม่ตรงกัน จึงต้องขยายกิจกรรมออกเป็น 2 วัน โดยเลือกวันเสาร์ในสัปดาห์ถัดไป เป็นวันทำกิจกรรมครั้งที่ 2 ซึ่งการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2 ที่เพิ่มมานั้น จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมลดลง มีสมาชิกกลุ่มเดิมราว 15 คน และมีผู้สนใจมาเข้าร่วมเพิ่มเติมอีกราว 10 คน

“เราแบ่งสมาชิกทั้งหมดเป็น 7 กลุ่ม ไปตามสถานที่สำคัญทั้ง 7 แห่ง แต่ไปพร้อมกันทั้งหมด ก่อนลงพื้นที่พวกเราถามกันว่า เมื่อไปถึงสถานที่แต่ละแห่งกลุ่มไหนจะรับหน้าที่ตั้งคำถาม มีใบความรู้แจกให้แต่ละกลุ่มเพื่อใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นในการตั้งคำถามและบันทึกข้อมูลด้วย” ยัดเล่าถึงกระบวนการลงพื้นที่

บ๊ะห์ เสริมว่า ตอนพาสมาชิกในชุมนุมลงพื้นที่พูดคุยกับผู้รู้และสำรวจสถานที่สำคัญในชุมชน นอกจากเพื่อนสมาชิกแล้ว ยังมีเพื่อนคนอื่นๆ ที่สนใจร่วมกิจกรรม รวมทั้งหมัดเกือบ 40 คน เราให้แต่ละคนเขียนบันทึกความรู้เกี่ยวกับสถานที่แต่ละแห่ง และความรู้สึกที่ได้ร่วมทำกิจกรรมในโครงการ

บรรยากาศการลงพื้นที่ของชุมนุม แม้จะเป็นกิจกรรมของนักเรียน แต่ก็สามารถปลุกความสนใจของคนในพื้นที่ให้เข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่ตั้งใจนี้เล่าว่า *แรกๆ เรามีผู้รู้แค่ 2 คน แต่พอสอบถามไปเรื่อยๆ ผู้รู้แต่ละท่านก็จะแนะนำคนอื่นต่อ ทำให้เรารู้จักผู้รู้ในชุมชนเพิ่มขึ้น ตอนนี้มีผู้รู้หลักๆ ทั้งหมด 4 คน ตอนไปถึงพื้นที่ก็มีผู้ใหญ่คนอื่น ๆ มาให้ความรู้เสริมด้วย ถ้าเรื่องไหนไม่รู้เขาก็จะช่วยถามคนอื่น ๆ ให้*

ยิ่งรู้ ยิ่งรัก และอยากเผยแพร่

หลังทำกิจกรรมเสร็จ สมาชิกรวบรวมข้อมูลใบงานส่งให้กับทีมงาน ซึ่งได้มีการสอบถามความรู้สึกของสมาชิกต่อการเข้าร่วมกิจกรรมด้วย เพื่อนหลายคนสะท้อนว่า รู้สึกดีใจที่ได้เข้าไปในสถานที่ต่างๆ โดยเฉพาะวังยะหริ่ง ซึ่งไม่เคยเข้าไปมาก่อน และการได้รับฟังเรื่องราวจากผู้รู้ทำให้พวกเขาารู้ว่า **“บ้านตนเองมีของดี”**

ส่วนทีมงานได้ถอดเทปบันทึกเสียงสัมภาษณ์และการบรรยายของผู้รู้ รวมทั้งรวบรวมข้อมูลจากใบงานของสมาชิก และการบันทึกของทีมงานแต่ละคน เพื่อตรวจสอบว่า ยังมีจุดใดที่ยังไม่สมบูรณ์ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ยังขาดรายละเอียดค่อนข้างมาก และยังมีข้อมูลที่ได้รู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับต้นตะเคียนทองที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ที่คนในชุมชนเคารพสักการะ

“บทเรียนจากข้อมูล ที่ขัดแย้งกัน ทำให้ทีมงาน ยิ่งสนใจศึกษาประวัติชุมชนมากขึ้น และตั้งคำถามกับหลักสูตรการเรียนการสอนในห้องเรียนที่กำหนดให้นักเรียนศึกษาประวัติศาสตร์โลกและประวัติศาสตร์ของพื้นที่อื่น แต่นักเรียนกลับไม่รู้ประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น และชุมชนของตัวเอง”

ทั้งนี้ทีมงานได้ตั้งข้อสังเกตว่า เรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ที่ศึกษาจากอินเทอร์เน็ตบางส่วน มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้รู้ในชุมชนเล่า ทีมงานพยายามตรวจสอบข้อมูล จากพี่สาวของยัดที่เรียน สาขาประวัติศาสตร์ แต่ก็ยังไม่มีความชัดเจน จึงเลือกที่จะเชื่อเรื่องเล่าจากผู้รู้ที่เป็นคนในพื้นที่มากกว่า บทเรียนจากข้อมูลที่ขัดแย้งกัน ทำให้ทีมงานยังสนใจศึกษาประวัติชุมชนมากขึ้น และตั้งคำถามกับ หลักสูตรการเรียนการสอนในห้องเรียนที่กำหนดให้นักเรียนศึกษาประวัติศาสตร์โลกและประวัติของ พื้นที่อื่น แต่นักเรียนกลับไม่รู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและชุมชนของตัวเอง

สำหรับกิจกรรมประกวดภาพถ่ายนั้น ทีมงานเปิดให้ส่งผลงานผ่านเฟซบุ๊กของกลุ่ม แต่ก็ยอมรับว่า ประชาสัมพันธ์น้อยไป อีกทั้งนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีกล้องถ่ายรูปที่สามารถถ่ายภาพสวยๆ ได้ จึงมีภาพ ส่งเข้าประกวดน้อย แต่ทีมงานก็ไม่ปล่อยทิ้ง มีแผนนำภาพถ่ายดังกล่าวมาจัดแสดงร่วมกับนิทรรศการ ที่วางแผนจัดขึ้นในวันวิชาการของโรงเรียน เพื่อเผยแพร่เรื่องราวการทำโครงการ และบอกเล่าประวัติ สถานที่ที่สำคัญในชุมชน โดยเชิญผู้รู้มาร่วมบรรยายให้ผู้ร่วมงานฟังด้วย

“นอกจากนิทรรศการแล้ว จะมีการแสดงละครประวัติชุมชน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม โดยขอ ความร่วมมือจากชุมชนมุสลิมมาร่วมแสดง ซึ่งทีมงานจะเป็นผู้เขียนบทและช่วยกำกับการแสดงให้ รวมถึงนำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์ชุมชนผ่านวิดีโอพร้อมคำบรรยาย ซึ่งคงต้องขอความร่วมมือจาก รุ่นพี่ที่มีความชำนาญด้านนี้ช่วยตัดต่อให้” ยัดเล่าถึงแผนการทำงาน

“เราเกิดที่นี่ เราอยู่ที่นี่ เราชักบ้านเกิดของเราเป็นเรื่องปกติ แต่พอเราได้รู้ ประวัติศาสตร์ด้วย จึงเกิดความทงวแหกน ไม่อยากให้ใครทำลายสถานที่ ที่เรารู้จัก...ไม่อยากให้คนรู้จักแค่อยุธยาหรือวังยะหริ่ง แต่อยากให้รู้จัก ประวัติศาสตร์หมู่บ้านยามู และสถานที่สำคัญที่น่าสนใจและน่าศึกษา”

สำนึกรักแผ่นดินถิ่นเกิด

การได้รู้จักสถานที่ต่างๆ ในชุมชนตนเองอย่างรู้ที่มาที่ไป ทำให้ทีมงานตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของถิ่นเกิด ความรักบ้านเกิดจึงเกิดขึ้นอย่างท่วมท้น กิจกรรมที่นำพาเพื่อนๆ สมาชิกใน ชุมชนออกไปเรียนรู้สถานที่ต่างๆ ทำให้นักเรียนเกินกว่าครึ่งในโรงเรียนที่เป็นคนในตำบลยามู ได้รับรู้ เรื่องราวประวัติศาสตร์บ้านตนเอง อีกทั้งยังจุดประกายความสนใจเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นให้แก่ยัด กับหมีะ ซึ่งไม่ได้อยู่ในตำบลยามู อยากจะกลับไปศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์ชุมชนตัวเอง

“หนูอยู่ตำบลตะเลาะกะโป ถึงจะทำเองไม่ได้ แต่ก็คิดว่าสามารถเสนอให้ผู้ใหญ่ช่วยหากลุ่มสภา เยาวชนมาทำโครงการลักษณะนี้ในตำบลได้ เลยคิดว่าจะไปเล่าให้ผู้ใหญ่ในหมู่บ้านฟัง” หมีะเล่าความตั้งใจ

การทำโครงการที่ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ เลือกสรรข้อมูล ยังเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในห้องเรียน ยกตัวอย่างเช่น การทำข้อสอบในวิชาหน้าที่พลเมือง ประวัติศาสตร์ และภาษาไทย ซึ่งยัดยืนยันว่า เพิ่งผ่านการทำข้อสอบที่มีหัวข้อเกี่ยวกับการใช้ภาษา ระหว่างคนต่างวัย ต่างสถานภาพอย่างไรให้ เหมาะสม ยัดที่มีประสบการณ์ลงพื้นที่พูดคุยกับคนหลายช่วงวัยจึงได้คะแนนดี

สำหรับ นูริชา เล่าว่า บทเรียนในภาพรวม คือ ทำให้เธอเข้าใจผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็น ของคนอื่น ไม่เอาความคิดของตัวเองเป็นหลัก ถึงจะเป็นหัวหน้ากลุ่ม แต่ในการทำงานเธอจะให้ ความเป็นกันเองกับเพื่อน เชื่อฟังและเคารพ รุ่นพี่ เรียนรู้ว่าตัวเองควรปรับตัวแบบไหนให้ เข้ากับคนอื่นได้ เกิดทักษะการสื่อสารและ ประชาสัมพันธ์ว่า ควรจะสื่อสารด้วยท่าทาง แบบไหน ต้องพูดยังไงให้คนสนใจ

ส่วนบะห์ บอกว่า การทำโครงการทำให้เธอ รู้จักบ้านเกิดของตัวเองมากขึ้น แม้จะรู้อยู่แล้วว่า วังยะหริ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ แต่ยังมี อีกหลายแห่งที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน “เราเกิดที่นี่ เราอยู่ที่นี่ เราชักบ้านเกิดของเราเป็นเรื่องปกติ แต่พอเราได้รู้ประวัติศาสตร์ด้วย จึงเกิดความ ทงวแหกน ไม่อยากให้ใครทำลายสถานที่ที่เรารู้จัก อยากให้สถานที่เหล่านี้อยู่ไปนานๆ และเป็นที ที่เรารู้จัก ไม่อยากให้คนรู้จักแค่อยุธยาหรือวังยะหริ่ง แต่อยากให้รู้จักประวัติศาสตร์หมู่บ้านยามู และ

สถานที่สำคัญที่น่าสนใจและน่าศึกษา เรื่องของ ชุมชนเราสนุกและมีให้ศึกษาเยอะ”

ด้านนี้ สะท้อนการเรียนรู้ของตนเองว่า เธอเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดเชื่อมโยง เรื่องราวต่างๆ ได้ เช่น วังยะหริ่งกับกุโบรีในตำบล มีผู้สร้างคนเดียวกัน พื้นที่กุโบรีได้มาจากวังยะหริ่ง บริจาคให้ที่ดินโรงเรียนก็เป็นของเจ้าของบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ตอนที่ยังไม่รู้เล่าให้ฟังหลายๆ ด้าน แล้วพวกเรา ต้องมานั่งคิดวิเคราะห์ว่าเราควรเชื่อใคร เรื่องไหน เป็นเรื่องจริง เรื่องไหนยังไม่สมบูรณ์

ขณะที่หมีะ บอกว่า เขาได้เปลี่ยนแปลง ตัวเองให้เป็นคนกล้าคิด กล้าทำ รับฟังความคิดเห็น ของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม เพราะต้องทำงานร่วมกัน มีความเป็นผู้นำมากขึ้น โครงการนี้ทำให้ได้เรียนรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการเข้าหาผู้ใหญ่ การรับฟังข้อมูลจากผู้รู้ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ ว่าตำบลยามูของเราก็มีของดีเหมือนกัน ทำให้เรา ได้หันกลับมามองสิ่งที่เรามีอยู่ก่อนว่ามีอะไรบ้าง ก่อนที่จะไปมองคนอื่น

